

Blant tulipaner og afrikanere...

Den gang da og omorganiseringens pris

Første dag ble et møte med smittevernavdelingen i GGD Ijsselland i Zwolle. GGD representerer forebyggende helsetjenester i Nederland, som igjen er delt inn i ulike tjenester i alle fylker og kommuner. Teamlederen for smittevernavdelingen Gonnie van Kranenburg møtte opp på fredagen sin for å ta i mot meg og ta meg gjennom programmet før hun måtte videre i en begravelse. Infeksjonslegen overtok da ordet og gav meg en generell informasjon om organiseringen av helsevesenet i Holland, inklusive problematikken rundt asylsøkere. Med "asylsøster" Simone som neste informatør var jeg umiddelbart på hjemmebane. Så deilig å møte noen som snakker samme "språk" og som att på til hadde holdt på 11 år i bransjen. Vi kunne utveksle, forstå og dra nytte av den gode diskusjonen. Livet som asylsøster bød en gang på mye av det jeg jobber med i dag, men med politisk bestemt omorganisering ser det ut som mye er forandret. De siste 11 årene har de gjennomgått 2 store omorganiseringer i helsevesenet som følge av politiske skifter, den siste i 2005. Spesielt har dette gått ut over arbeidet med asylsøkere og har ført til at det praktiseres ulikt ettersom hvor i landet de bor. Kanskje ikke så ulikt mitt eget land... Alt i alt handler mye om personlig engasjement hos de som jobber med problematikken og det ser ut til å ha overlevd omorganiseringen i GGD Ijsselland.

Schalkhaar – en fengslende opplevelse...

Schalkhaar asylmottak er en tidligere militærforlegning og bærer fremdeles tydelig preg av det. Etter å ha stått tom i 10 år ble det omgjort til asylmottak med plass til 650 personer, men piggrådgerdet, strengt vakthold og bommen i inngangen har enda sin funksjon. Under mitt besøk var det en plass mellom 450 og 500 personer bosatt i mottaket. En hel liten verden som prøver å leve mest mulig normalt i en unormal situasjon. Ingen enkel oppgave og noen behersker den bedre enn andre. Min første kontakt var Erna, sosialarbeideren som hadde hatt 6 måneders jobbutveksling på Haslemoen transittmottak, men som egentlig hadde Lødingen som førsteprioritet.. Mange års erfaring har nå plassert henne på spesialavdelingen for psykisk syke asylsøkere til evaluering og begynnende behandling. Plass til 50 personer, men for tiden var det 20 personer der. Dette er ikke et blivende sted, men et opphold på 3 måneder for vurdering og eventuelt begynnende medisinerings. Det følger så et videre behandlingsopplegg med tilbake til mottaket de opprinnelig kom fra.

I nabobygget fikk jeg et fantastisk møte med helsearbeiderene. Her jobber de forebyggende og kurative på samme plan, men under ulike organiseringer. 2 leger, 1 helsesøster og 3 sykepleiere. Min kontakt er helsesøster Martine med mangeårig erfaring fra Afrika, diverse asylmottak og som nå pluss på sin kunnskap med et avsluttende studie i medisinsk antropologi. Hennes nåværende jobb er rettet mot barn og unge i alderen 4-19 år. Barn fra 0-4 har en annen helsesøster som jeg skal få delta på konsultasjoner med på slutten av oppholdet. Siden jeg arbeider med alle aldersgrupper og mye psykiatriproblematikk skal jeg også få en dag sammen med sykepleierene som jobber her. Her er det ikke uvanlig at det står selvmordskandidater i døra med kjøkkenkniv for hånd..

Om inspirerende mennesker.

Så langt har hver dag bydd på nye steder, arbeidsfelt, men ikke minst inspirerende mennesker. Inntil en liten uke før avreise trodde jeg at mitt opphold skulle være asylmottaket i Schalkhaar. Men da det endelige programmet kom noen dager før avreise viste det seg at jeg skulle til 6 forskjellige byer og jeg talte 11 forskjellige kontaktpersoner.. Listen over steder har ikke vokst, men antall personer involvert er nå allerede oversteget dette tallet med det dobbelte. Helsesøstere, leger, sykepleiere, sosialarbeidere med uendelig mye erfaring – alle er de involvert og gir meg informasjon, deltagelse i konsultasjoner, nyttig dokumentasjon og deler gjerne av sin erfaring og kunnskap. Alle har de inspirert meg på ulike vis, men kanskje ingen mer enn Ping og Hilde i Apeldoorn.

Ping og Hilde er et omreisende team som driver opplæring i forebyggende helse på mottak i hele Øst- Nederland. Helsesøstere med mange års erfaring som lager undervisningsopplegg som når opp på departementsnivå og har bidratt til å gi Ping prosjektledelse for opplegg som skal gjelde hele Nederland. Jeg kunne tilbragt hele oppholdet med disse damene og deres kollegaer i GGD, men heldigvis skal jeg treffe de igjen for å delta når de skal undervise i Markelo. Som en siste gest viste de meg bekkenet de bruker når de underviser om kjønnslemlesting. Heidi, dette hadde vært noe for både meg og deg. Her bytter du deler for å vise normal vagina og ulike omskjæringer samt normal fødsel kontra fødsel etter omskjæring. Første gang de benyttet det var for en gruppe på 15 personer som plutselig bare forlot rommet. Ingen bra start tenkte de, skulle de kanskje ikke ha vært fullt så visuell?? Men få minutter senere kom en gruppe på 70 personer inn i rommet.. Siden har det vært en suksess:-) Det kostet dog 600 euro så nå må jeg ut på seriøse frierføtter...

Almelo – de enslige mindreåriges paradis?

Kanskje ikke, men asylmottaket i Almelo er dit alle asylsøkere ønsker å komme. I dag skjønnte jeg hvorfor. Jeg ønsker meg nemlig også tilbake dit.. Jeg fikk en flott velkomst av Monique og hennes kollegaer på helsesenteret som straks tok meg med på innkomstsamtaler. Ikke bare fikk jeg anledning til å "compare notes", men jeg ble også en naturlig del av konsultasjonen. I tillegg til å være et vanlig mottak er det også en egen avdeling for enslige mindreårige. Av grunner kanskje bare mine kollegaer forstår var jeg derfor spesielt interessert i å komme meg nettopp hit.

I tillegg til å snakke med de ansatte på helsesenteret fikk jeg også anledning til å møte en av de ansatte på selve mottaket som kun jobber med enslige mindreårige. En såkalt mentor, ansvarlig for 3 (!!) av beboerne der. En mentor i forhold til livet på mottaket og livet i Nederland, men like mye en som skal forberede de på retur til hjemlandet. Over 90% blir nemlig returnert.. Til forskjell fra hos oss er det slik at enslige mindreårige som man ser ikke er i stand til å ivareta seg selv i mottak blir plassert i mindre bofellesskap utenfor mottak selv om de ikke har fått status om opphold. Dette avgjøres ut fra mentors observasjoner av vedkommende og er ingen billett til opphold. Mens jeg var der ble en av guttene flyttet til et slikt bofellesskap.

I et fantastisk nordnorsk sommervær fikk jeg et innblikk i livet i Almelo. En hel liten verden i miniatyr, så absolutt et mottak, men intet synlig vakthold, piggråd eller veibom. Mentor delte av sine mange erfaringer og jeg fikk hilse på enslige gutter og jenter som bor der. I all hovedsak afganske gutter og afrikanske jenter. Til dere i bofellesskapet – denne mentoren tar jeg med meg hjem!! Han vet det bare ikke selv..:-)Det var uansett tilfredsstillende å kjenne at jeg jeg kunne bidra med noe tilbake og at det jeg har bedrevet med der hjemme på ingen måte har vært helt i blinde:-) Om ikke annet ville hele mitt opphold vært verdt min ene dag i Almelo.. Men nå ser jeg frem til også de neste dagers opplevelser!